

De dignoscendis peccatis

pressio sibi, & suæ familiæ magnam minatur ruinam, & potest iuvari, ei mutuo quando sine interesse mutuantis, sicut & in alijs, & his similia; tunc ex precepto charitatis quilibet Christianus prædictis personis subuenire tenetur, etiam si non habeat de superfluo. Vnde Ambrosius super hoc dicit, vidisti hominem morientem, & nõ succurristi, tunc occidisti. Extra tamen istos duos casus, electio mosyna est de consilio, iuxta dictum Saluatoris, Date elemosynam, & hæc omnia munda sunt vobis. Qui ergo promittit, iurat, aut quomodo libet firmiter proponit, in contemptum consilij, & moniti Dei, se non esse daturum elemosynam, aut nulli mutuaturum, etiam extra prædictos casus necessitatis, peccat mortaliter, quia contra charitatem facit. Dixi hæc omnia nolle facere (ex contemptu, & contra Dei monita) facere namque Vota, Iuramenta, & promissiones, de non dando elemosynam, de non mutuando, de non vouendo, & huiusmodi, sine contemptu, sed ex avaritia, ira, negligentia, seu alia causa, non est plus, quam veniale, & postquam facta sunt, illa obseruare non tenemur, dum occasio benefaciendi offertur, Et quod dictum est de consilij, & monitis intelligitur quoque de mandatis superiorum, quæ & si dum nobis proponuntur, ut moueamur per ea ad meliora bona, non obligant ad mortale, vt præcepta, quia non sunt de necessitate salutis, tamen ea contemnere, & vilipendere, est letalis culpa. Vel quando fit aliquid contra exhortationem superioris contemnendo eius auctoritatem, & consilium, multum necessarium saluti, quod alio respectu non præcipitur. Et denique quoties fit aliquid, quod erit contra consilia, ordinationes, Mandata, Dispositiones, & leges superiorum; que etiam non obligarent ad mortale, dum contrahit ex contemptu, eorum auctoritatem parui faciendo, erit letale crimen, nisi alia de causa, quam ex contemptu fieret. Ex contemptu tunc dicitur esse, quando principaliter quis mouetur ad id faciendum; eo quod consilium, mandatum, & ordinationem, aut auctoritatem mandantis, & ordinantis vilipendit: si autem principaliter ex avaritia, negligentia, ira, aut alia causa etiam iniusta moueretur, non erit mortale. ait. D. Thom. secund. secund. quæstio. 189. & Nauar. cap. 23. num. 42.

Contemptus quando dicitur.

Tertio ratione finis.

Quarto quando ponitur ultimus finis.

Quinto ratione qualitatis persone.

Peccatum veniale ex causa primo propter ignorantiam.

24.

Ignorantia quotuplex.

25.

Et.

Tertio quando aliquid, quod de se est veniale, ordinatur ad mortale, vt colligitur ex nono dicto, vt si quis profert verba iocosa, ludens cum muliere, intendens eam prouocare ad fornicationem, quamuis illa verba simpliciter dicta, de se essent peccatum veniale, tamen ratione finis est mortale. Quarto, quando ponitur vltimus finis, vt colligitur, ex decimo dicto, ut patet in illis verbis ociosis, & multis, quibus solent vti parasiti, buffones, & hi, qui assidue ludunt aleis absque illo fine, & ratione, per qua permittuntur, & hoc est quando aliquis ita animo afficitur in illis, vt potius vellet se auertere a Deo, & peccare mortaliter, quam illa ommittere. Quinto, quando ex aliquo de se veniale ratione personæ grauis, oritur scandalum aliquod, vel quando ei prohibetur. Exempli gratia. Presbyterum facere risum inconditum, fabulis turpes, & voluptuosam narrationem referre, aut larvas Dæmonum ante se permittere, & similia, quæ licet in se considerata sint venialia, ratione tamen dignitatis personæ, & scandali, quandoque sunt etiam mortalia. Tertia distinctio est, quando aliquid, quod ex genere, & natura propria est mortale, est causa efficiens veniale, vt ait D. Thomas in hoc, quo supra, & hoc accidit multis modis. Primo, quando fit ex ignorantia, vt colligitur ex vndecimo dicto, pro cuius dilucidatione, vt sciat quæ ignorantia excusatur a mortali, & quæ non, est notandum.

Igno.